

Omeprazol en verkleurd sputum bij zuigelingen

In de rubriek **Bijwerking Belicht** bespreekt **Bijwerkingencentrum Lareb** bijwerkingen en klachten bij geneesmiddelgebruik. In dit nummer aandacht voor een niet alledaagse bijwerking van omeprazol bij jonge kinderen.

Werking en gebruik

Omeprazol hoort tot de protonpompremmers. Deze verminderen de aanmaak van zuur in de maag waardoor het maagslijmvlies kan genezen. Andere in Nederland verkrijgbare protonpompremmers zijn esomeprazol, lansoprazol, pantoprazol en rabeprazol.^{1,2} Omeprazol wordt voorgeschreven bij verschillende soorten maagklachten. Bij volwassenen worden ze onder andere ingezet bij de behandeling en preventie van maag- en darmzweren, brandend maagzuur, refluxklachten, misselijkheid of een opgeblazen gevoel en het syndroom van Zollinger-Ellison. Ook kinderen kunnen op voorschrift worden behandeld met omeprazol. Volgens de bijsluiter kan omeprazol worden voorgeschreven bij kinderen die ouder dan één jaar zijn en ten minste 10 kg wegen. De indicaties hiervoor zijn: behandeling van reflux-oesofagitis en symptomatische behandeling van brandend maagzuur bij het terugstromen van de inhoud van de

maag in de slokdarm (gastro-oesofageale reflux).¹ Ook bij kinderen die jonger zijn dan één jaar wordt omeprazol, off-label, regelmatig voorgeschreven.

Gebruik bij jonge kinderen en zuigelingen

Volgens het Kinderformularium mogen de capsules van omeprazol bij slikproblemen geopend worden en kunnen de korrels (zonder vermalen of kauwen!) worden ingenomen met een lichtzure vloeistof, bijvoorbeeld vruchtensap, yoghurt of karnemelk. Dit kan ook worden gedaan als kinderen te jong zijn om een tablet of capsule door te kunnen slikken. De tablet mag ook uiteengevallen in water en door een sonde worden toegediend.³ Ook is er een niet-geregistreerde omeprazol-suspensie verkrijgbaar. Het Kinderformularium vermeldt hierover echter dat deze calciumcarbonaat bevat als buffer, waardoor bijwerkingen als gevolg van een hoge dosis calcium zouden kunnen optreden. Ook is er twijfel of de pH in de maag voldoende kan worden beïnvloed door de zwakke bufferende capaciteit van calciumcarbonaat. Beide punten zijn nog onvoldoende onderzocht.

Effect van maagsap

De opname van omeprazol vindt plaats in de dunne darm. Om te voorkomen dat de werkzame stof al in de maag vrijkomt, bevatten de tabletten en capsules maagzuurresistente korrels.

Het is dan ook belangrijk dat capsules en tabletten in zijn geheel worden ingenomen. Als de korrels namelijk kapot gaan, bijvoorbeeld door te kauwen of doordat de coating oplost, kan omeprazol vrijkomen in de maag in plaats van in de darmen. Hier kan het dan worden afgebroken door het maagzuur, waardoor omeprazol mogelijk minder goed werkt. Bovendien kan omeprazol donkerpaars verkleuren bij een pH lager dan 4. Deze verkleuring kan bij het teruggeven van voeding (spugen) zichtbaar zijn.

Gemelde bijwerkingen

Bijwerkingencentrum Lareb ontving elf meldingen van een verkleurde maaginhoud (zichtbaar bij spugen) bij het gebruik van omeprazol door jonge kinderen. Het is belangrijk dat zorgverleners zich bewust zijn van de mogelijkheid dat omeprazol een verkleuring van de maaginhoud kan geven als de coating van de korrels te vroeg oplost. Ook omdat ouders er uiteraard erg van kunnen schrikken. Deze roodpaarse verkleuring is op zich niet ernstig, maar men moet er wel rekening mee houden dat omeprazol dan mogelijk minder werkzaam is.⁴ Een aantal van de meldingen van een verkleurde maaginhoud betrof gebruik van een omeprazol-suspensie. <

Gerda Weits, farmakundige, werkzaam bij Bijwerkingencentrum Lareb

Bronnen: zie pagina 49

MELDEN BIJ LAREB. Het is belangrijk om bijwerkingen bij Lareb te melden. Meld vooral datgene waarvan je vindt dat collega's en/of patiënten het moeten weten. Dat kunnen vermoedens van een nieuwe bijwerking of bijzondere aspecten van een bekende bijwerking zijn, zoals ernst en beloop of het risico op het niet (h)erkennen in de praktijk. Melden kan via lareb.nl of via de **Bijwerking App**.